

Nicolas Maslowski, Ph.D.
Univerzita Karlova v Praze,
Fakulta Humanitních Studií
Pracoviště Historická Sociologie

Posudek vedoucího diplomové práce Natalie Szopové „Vliv šlechty a její kultury na formování polského národa“.

Natalie Szopová napsala práci teoretického typu v oboru historické sociologie, jejíž text je dlouhý 81 stran, bibliografie 4 stránky a příloha zabírá 6 stránek.

Autorka si klade v této práci za cíl ukázat, jakou roli hrála v procesu formování polského národa šlechtická kultura. Nabízí přitom nejen syntézu k důležité a v Čechách málo zpracované otázce, ale začleňuje tuto problematiku také do teoretických paradigmat teorie nacionalismu a diskutuje ji z hlediska své analýzy. Práce relevantním způsobem rozšiřuje vědecké poznání zvoleného fenoménu. Obsahuje vhodně zvolenou teoretickou otázku, bohatou a relevantní zdrojovou základnu, analytický a kritický přístup ke zdrojům. Díky svojí znalosti polštiny pracuje autorka s literaturou, která u nás není dostupná či běžně využívaná.

Kromě krátkého úvodu a krátkého závěru je struktura práce následující: po části o teoriích národa a nacionalismu, která je de facto teoretickým úvodem do problematiky, následují tři části, které odpovídají chronologické analýze formování polského národa (vývoj šlechtické kultury od 17. do 19. století, ranná fáze formování polského národa, šlechtická tradice ve 20. století).

Jednotlivé části práce jsou více méně vyvážené (i když poslední část - šlechtická tradice ve 20. století – je trochu kratší). Teoretická část poukazuje na to, že autorka má dobré znalosti teorií moderního nacionalismu. Představuje mimo jiné teorie profesora Hrocha a jiných významných autorů. A konfrontuje je s autory, kteří jsou více specializovaní na polskou problematiku, a to jak historickou, tak sociologickou (N.Davis, A.Kłosowska). Natalie Szopová zdůvodňuje svojí volbu paradigmatu, ale i to, jak používá hrochovský přístup v rámci kulturalistického paradigmatu.

Analýza vývoje šlechtické kultury od 17. do 19. století je zdůvodněna tématem práce. Je koncipována na základě struktury sociální skupiny a její kultury (ideologie, hlavní mýty). Polská šlechta byla specifická svým statutem, vlivem a hlavně početností. Tato kapitola je zakončena analýzou vlivu šlechtické kultury na měšťanstvo. A právě na konci této části a na začátku další se začíná rýsovat hlavní myšlenka celé práce: měšťanstvo (a inteligence) se utváří v kontinuitě šlechtické kultury, a částečně i kontinuity osob. Tato teze je rozvinuta v další části, konkrétně analýzou tvorby polského moderního národa v 19. století. Změny politických a sociálních struktur jsou v tomto období u zdroje tvorby různých koncepcí nacionalismů (jak to správně analyzuje Walicki). Poslední část se již věnuje utváření tohoto modelu v rámci polského státu, jak i posunům, která tyto struktury doznaly. Přílohy dobře ilustrují danou tezi.

Velkým přínosem této diplomové práce je, že přibližuje české vědecké obci nejen danou problematiku, ale i teoretické závěry, které z toho vyplývají. Lituji pouze toho, že konec 20. století byl zpracován – jak vím, kvůli náročnosti dostat se k potřebným zdrojům – méně. Celkově navrhuji hodnotit práci známkou výborně, a to především kvůli bohatství i potenciálu této analýzy pro historickou sociologii, a obzvlášť pro teorie nacionalismů.

V Praze dne 20. ledna 2012

Nicolas Maslowski